

se zmenší narovnáním příslušně pro všechny spoludlužníky, i když při kontrahování narovnání nebyli účastni.

Jednotliví spoludlužníci neb spoluvěřitelé mezi sebou zakládají a při nějaké obligaci korealitu spojují v koreálné subjekty z nějakého hospodářského důvodu, který je zpravidla kausou smlouvy ujednané mezi nimi a směřující k založení obligace. Tato smlouva zpravidla obsahuje též povinnost, aby uspokojený spoluvěřitel z vydobyté pohledávky podle smluvených dílů uspokojil ostatní věřitele, anebo, aby ostatní spoludlužníci, kteří neplatili, smluvenou kvotu nainradili zaplativšímu dlužníku. Není však třeba, aby takovýto regres se umlouval. Může též, jako jiná obligace, spočívat na zákoně. Zákon sám může v některých nebo ve všech případech koreality stanoviti regres. Takové předpisy bývají dispositivní, mezi stranami t. i. mezi spoluvěřiteli nebo spoludlužníky, může býti i jinak umluveno, může jíti i o druzí darování; tu regresu nebude. Regres tedy nevyplývá z institutu koreality, jest obligací samostatnou. Zejména v něm nelze spatřovati cessi, vždyť před zaplacením bychom v takovémto pojetí nenašli práva, jež by bylo lze cedovati, aspoň ne při aktivní korealitě.

Podle našeho práva regres při aktivní korealitě může spočívat jen na smlouvě, nikdy podle § 895. na zákoně. Dostanou-li něco nespokojení spoluvěřitelé od svého uspokojeného kolegy, to závisí jen na úmluvě mezi nimi, nejčastěji na smlouvě společenské. Není-li takové úmluvy, nemají regressu.

Naproti tomu při pasivní korealitě § 896. stanoví, že i bez zvláštní úmluvy ve všech případech může zaplativší spoludlužník od ostatních žádati náhradu tak, jako kdyby se zaplacená pohledávka rozdělila mezi ně, pokud mohou platiti, rovným dílem. Tedy je-li některý spoludlužník neschopen platiti v době regresu, nebo byl-li nezpůsobilý se zavázat v době zřízení koreálné obligace, rozdělí se podíl na něho připadající rovnoměrně mezi všechny ostatní. Byl-li některý spoludlužník pro svou osobu sprostěn placení, nemůže zkrátiti práv ostatních a musí s nimi stejně přispěti na regres.

(Hlavní prameny: Hasenöhrl: Obligationenrecht, Krasnopolski: Obligationenrecht, Krainz-Ehrenzweig: System, Mages: Gesamtschuldverhältnisse, Sedláček: Nástin všeob. části, Weyr: Základy filosofie právní.)

Mezistátní úprava přímých daní v čsl. republice.

Min. rada doc. dr. Boleslav Fux (Praha).*)

(Problém.) Problém, o jehož řešení tu jde, záleží v tom, jak vyrovnati dvojí zdanění a zejména jak vyvarovati se dvojímu zda-

*) Přednesl ve schůzi »Všehrdu« dne 7. května 1924.

není; poslednější jest tu v pravém slova smyslu jen tehdy, jestliže jeden a týž subjekt z jednoho a téhož objektu se strany nejméně dvou výsostí daňových úplně jest daní postižen.

Jde-li o posuzování soukromých hospodářství z daňového stanoviska, pokud se rozprostírají v území různých veřejnoprávních korporací, pak jest takovou korporací stejně stát, jako země, okres, obec, pokud každému z nich jistě výsostní zdaňovací právo přísluší.

Předmětem úvah není dvojitý zdanění, vzniklé jednou a touž výsostí daňovou, nehodlám se šířiti též o zamezení dvojího zdanění v oboru nepřímých daní státních (na př. daněmi dědickými při zdaňování pozůstalostí), ani v oboru samosprávných financí.

V popředí stojí otázka, jak zameziti dvojitý zdanění; tam, kde se nezamezuje ať úmyslně, ať neúmyslně, jednává se aspoň o jisté vyrovnání čili zmírnění dvojího zdanění.

(Jak vzniká dvojitý zdanění?) Tím, že soukromé hospodaření odehrává se na několika územích stojících pod různou výsostí daňovou. Kapitalista sídlící v cizině běře požitky z cenných papírů uložených v tuzemsku. Továrník vyrábějící zboží v tuzemsku prodává je buď ze skladu v cizině do ciziny, anebo prodává je prostřednictvím komisionářů v cizině anebo přímo do ciziny. X. bydlí v tuzemsku a má v cizině nemovitosti, běře z nich požitky a podobně. Dělník bydlí v obci X., jest zaměstnán v dolech nalézajících se v obci Y. Takových a podobných příkladů je na celé řady.

Daň může býti tedy skutečně vybrána:

1. buď v zemi, ze které důchod pochází,
2. nebo kde požívateľ důchodu bydlí; jsou tedy dva základní pojmy: země původu a země bydliště.

Zdaňuje-li se t ý ž důchod v zemi původu a bydliště, vzniká dvojitý zdanění; toť nejhlavnější případ, ač může vzniknouti i za jiných okolností (na př.: dvoje bydliště ve dvou státech). S hlediska techniky daňové, t. j. způsobu zdanění ú č i n ě h o, lze říci, že možnost dvojího zdanění jest dána jen tehdy, je-li pramen důchodu nebo bydliště majitelcvo uvnitř dotyčného státu, o jehož výkon zdaňovacího práva jde. *)

(Který stát?) Máme-li na zřeteli antithesi mezi státem původu důchodu (výnosu, jmění) a státem bydliště, pak vzniká z daňového hlediska těžký problém, který stát má býti oprávněn k uložení daně, neboť jisto jest a odpovídá daňové morálce a hospodářskému šetření výrobní činnosti, že jeden a týž pramen důchodový a jedno a téže jmění má býti v z á s a d ě — jsou-li mezistátní hospodářské poměry urovnány — postižen daní jenom jednou.

Problém jest tím obtížnější, ale i při živějších hospodářských styčích tím důležitější, že v moderní době zavedením svobody živnosten-

*) Výjimku tvoří Amerika, kde zdaňují se u důchodové daně důchody amerického občana bydlícího v cizině a plynoucí z cizozemských pramenů důchodových; účinnost této formy zdanění předpokládá značnou výši berní morálky, ba možno říci značně vyspělé vlastenecké cítní majitelcvo.

ské a volné stěhovatelnosti dochází k rychlému mísení se obyvatelstvem: tuzemců a cizinců v tuzemsku.

Četné osoby, jež spjaty jsou s jistým státem četnými vztahy, zakládají si v cizině anebo i v cizině hospodářskou existenci; to platí v poměru vlastního státu k cizině a naopak.

(Jaké jsou to vztahy a jakého druhu?) Jsou to jednak a) Vztahy osobní: právní (příslušnost státní) a faktické (bydliště, pobyt), a jednak

b) vztahy věcné, jež se dají shrnout v otázku: kde se jmění nalézá, odkud a kam plynou důchody (výnosy) z práce, ze jmění a vůbec z výrobních kapitálů.

ad a) Pokud jde o státní příslušnost, vychází organické pojmání státu — na rozdíl od dřívější teorie »contract social« a teorie užitku z existence státu — z hlediska, že stát podřizuje svojí panující vůli všechny, kdož jemu podléhají, uskutečňuje obecné blaho jako cíl své existence, avšak obmezuje se také jen k dosažení tohoto cíle a ponechává tak sledování soukromých zájmů jednotlivců rozsáhlé pole činnosti.

Podřízení se státní vůli znamená spojení vůle všech, kdož činí stát, tedy spojení, kteréž dopouští, aby každý, pokud to zájem všeobecný připouští, cítil se chráněn a zabezpečen ve své individuální samostatnosti a v uplatňování svých soukromých zájmů.

Rozsáhlá činnost státu, kterouž vykonává na poli hospodářském, na poli kulturním, na poli ochrany právní atd., jest důvodem, proč spoluužívání všech těchto statků a hodnot zavazuje k nesení útrat nikoliv jen na podkladě plnění a protiplnění, nýbrž na podkladě všeobecného, nuceného závazku, pro jehož odstupňování u daní přímých lze použiti jen daňové schopnosti.

Zmíněná činnost státní přichází k dobru nejen vlastním příslušníkům, nýbrž i cizincům, kteří území státu obývají, nebo v jeho území majetek mají; nelze činiti rozdíl z hlediska státní příslušnosti, neboť výjimky, privilegie ve prospěch cizinců odporovaly by nejednoduššímu citu právnímu; po stránce hospodářské — a daňová povinnost jest závazek eminentně hospodářského významu — jsou si všichni obyvatelé jednoho territoria rovni.

Kde není souvislosti s určitým státem, ani osobní ani věcné, nebylo by zdanění materiálně odůvodněno.

Lze říci, že tato zásada — ač ku podivu Německo a jiné státy stále ještě operují při subjektivní daňové povinnosti s kriteriem státní příslušnosti — stále více si razí cestu jako všeobecný princip; u nás státní příslušnost v oboru přímých daní osobních byla odstraněna novelou z r. 1914.

ad b) Je-li státní příslušenství samo o sobě nezpůsobitelným kriteriem, lze naopak shledávati způsobitelný podklad v t. zv. hospodářské příslušnosti, v hospodářských vztazích, kteréž jednotlivce k určitému státu vízí; ale nutno jíti dále a říci, že nejen hospodářský podíl, nýbrž vůbec každý podíl na existenci státu třeba nikoliv ryze hospodářského rázu, opravňuje zdanění z jeho strany.

Hospodářská příslušnost se zakládá hlavně: 1. bydlištěm, po případě pobytem, tedy momenty osobního rázu, 2. nebo faktem místního položení jmění nebo pramenů příjmových (důchodů, výnosů), kteréž, jde-li o výrobní činnost v nejšířším slova smyslu, splývá s místem původu; zde jde opět o momenty věcného rázu.

Oba momenty vyjadřují úzkou souvislost s určitým teritoriem a rozlišují se od sebe potud, že bydliště ospravedlňuje zdanění všeho, co majitel bere, kdežto v druhém případě lze pomýšlet na tuzemskou daň jen z toho, co se v tuzemsku nalézá. Jde-li však o kriteria dvě, maně vzniká otázka, kdy kterého lze a má se užívati? Anebo jinak řečeno, kdy jedno má druhému ustupovati, má-li docíleno býti theoreticky správného a prakticky použitelného vymezení obapolných nároků obou států?

Tím přicházím k otázce, dle jakých zásad postupuje mezistátní politika daňová. Každý stát upravuje poměry svých poplatníků jednostranně, t. j. moci své výsosti státní (princip autonomie). Dříve: vůbec bez ohledu na státy cizí, dnes: potud pokrok, že již ex lege vymezuje povinnost daňovou v poměru k cizině (§ 9—10, 88—90, 127, 153 zák. o os. daních). Vymezení ex lege v moderních zákonech jest však nedostatečné, poněvadž je příliš jednostranné. Každý stát jednak příliš silně tu akcentuje své zájmy, ječnak ani nehodlá dvojí postižení daní zcela odstraňovati; ale i zde novější zákony připouštějí od strohého práva daňového odchylný postup dle zásady reciprocity (§ 285 l. c.). Tento stav lze snášeti tam, kde hospodářské styky nejsou příliš živé, anebo kde jsou státy, které spolu nesousedí a ani styků takových nemají. Jednostranná úprava, jak v dnešních zákonech, nestačí, kde jdou státy s živým stykem hospodářským. Nedostatky z jednostranné úpravy plynoucí nutno nahrazovati smlouvami, které buď právo dosavadní ponechávají anebo — co jest častější — právo to doplňují a mění (princip smluvní).

Tam, kde jest smlouva o úpravě přímých daní ve styku mezi státním, pravidelně obapolné zákony jednostrannému smluvnímu právu ustupují, tvoříce nanejvýše subsidiární normy a podklad k výkladu. Smlouvy, které jsou obyčejně výsledkem kompromisů, odchylných hledisek, názorů a požadavků, znamenají jaksi ohlazení příliš ostrých hran vlastního dosavadního práva a utvoření jednotné linie, která disparátní ustanovení zákonného práva vyrovnává.

Smluvní úprava, má-li býti jen trochu možná, předpokládá aspoň do jisté míry příbuzný systém daňový a obdobné daně, o ně jde; lzeť jen v rámci »stejnorodých« daní, které postihují též objekt a týmž způsobem, tuzemské i cizozemské zdanění vyrovnávati a odstraňovati.

(Účel mezistátních smluv.) 1. V poměru k poplatníkovi jde tu o provedení spravedlnosti daňové a o ohledy hospodářské existence, kterouž by dvojí daň mohla vážně ohrožovati.

Zajímavo je, že v Anglii, kde otázka dvojího zdanění v mezích britské říše (Anglie a dominia) hraje velikou roli, mnoho přívrženců má tvrzení, že správnou jest daň pro »dvojí správu«, ježto občan, který jest zúčastěn buď osobně, buď svým kapitálem na bezpečnosti

a budoucnosti dvou zemí, může býti právem přidržen k tomu, aby přispěl hojněji k této bezpečnosti, nežli osoba, jejíž zájmy se omezují pouze na jednu z obou zemí.

2. V poměru státu ku státu jde tu uchovati a ubrániti oprávněné zájmy z hlediska státu jako takového, jako určité politické a hospodářské pospolitosti. Zájmy mohou býti různě; jiné má stát průmyslový, jiné stát zemědělský, jiné stát s vyvinutou vrstvou rentierů, zde jest snaha, vábiti cizí kapitály k investicím, onde podporovati konsumpci atd.

(Prostředky k zamezení dvojího zdanění.) Zpráva hospodářského a finančního výboru Svazu národů ze dne 5. dubna 1923, vydaná v Ženevě na podkladě dobrého zdání, kteréž podali prof. Bruins (Holandsko), senátor Einaudi (Italie), prof. Seligman (Amerika) a prof. Josiah Stamp (Anglie), uvádí v celku čtyři metody (prozatím bez rozdílu, o jakou daň jde):

1. Ve státě bydliště A) zdaní se celý tu- i cizozemský důchod, avšak obyvatel státu A) může žádati za srážku daně, placené z cizozemského důchodu, z celkové daně, placené ve státě A); státu B), t. j. cizině se jeho daň uchovává, a to na útraty státu A).

Tuto metodu volí na př. Amerika u důchodové daně svých příslušníků.

2. Jako ad 1., avšak daň vypadající na důchod plynoucí ze státu B) (ciziny), se buď vrací, anebo se důchod cizozemský od daně vůbec osvobozuje; zde naopak stát A) není zkrácen a zachovává se mu daň na útraty státu B).

3. Cestou dohody může býti stanoveno, že se daň dělí mezi stát A) (stát bydliště) a stát B) (stát, kde se pramen důchodový nalézá); této metody užívá na př. Anglie vůči svým dominiím.

K tomu budíž dodáno, že dělení se děje podle různých měřítek, buď že se dělí vyměřovací základ, anebo sama daň; prvnější metody ve formě t. zv. přeukazování tangent (vyměřovacího základu) použito bylo v rak.-uh. vyrovnání z r. 1907 při zdanění úvěrních ústavů a pojišťoven.

4. Smlouvou může býti stanoveno, že stát B) omezuje svoji daňovou výsost pouze na určité prameny důchodové, na př. důchod plynoucí z nemovitosti nebo hypotek a že osvobozuje u cizinců důchod plynoucí z cenných papírů; stát A) pak dovoluje, aby jeho obyvatelé, kteří by byli zdaněni z celého tu- i cizozemského důchodu, si mohli cizí daň od vlastní daně sraziti.

Tyto čtyři metody ovšem nikterak nevyčerpávají všechny možné varianty.

Tak lze na př. ještě uvést tyto:

Za výše uvedených předpokladů stát A) připouští pouze při zjištění vyměřovacího základu z celkového důchodu daň placenou ve státě B) jako srážku. Jest zde tedy přípustna pouze srážka daně z důchodu, nikoliv tedy daně z daně; na tomto stanovisku stojí na př. britská daň důchodová.

Anebo stát A) (bydliště) osvobozuje od své daně cizozemský důchod, plyne-li z určitých pramenů, je-li v cizině zdaněn, podstatně

obdobnou daní a zachovávali stát B) reciprocitu; to jest ku př. princip platný podle zák. o os. daních z r. 1896 v Československu.

Anebo stát vyhrazuje si a priori k vlastnímu zdanění určité prameny důchodové, podléhající jeho daňové výsosti podle zásady »locus rei sitae« bez ohledu- bydlí-li příjemce ve státě čili nic; opět na př. princip platný v Československu podle cit. zák. z r. 1896.

Tato i zásada v předchozím odstavci zmíněná jsou v podstatě základem smluv Československa o dvojitým zdanění hlavně s Německem a dnešním Rakouskem.

Methoda daňové prevence, t. j. aby buď cizí nebo vlastní stát měl právo prvního zdanění těch nebo oněch objektů berníci, není více obvyklou. I myšlenka, aby stát cizí u subjektů, které on zdaňuje, mohl sáhnouti na důchody a majetky, které stát domácí nezdaňuje, se při jednání s Německem v roce 1921 neujala, neboť naráží na námítky praktického i zásadního rázu.

Výše uvedená zpráva zkoumá dále, která ze 4 method se hodí nejlépe pro tu neb onu skupinu daňovou.

Ohledně daně majetkové, jakož i ohledně výnosových daní (impôts cédulaires ve Francii a v Belgii, jakož i výnosové daně v býv. německých státech v našem smyslu) navrhuje, aby daň vyhrazena byla státu, kde se nalézá nemovitě jmění a hypotéky. Za to, aby movitě jmění, zejména cenné papíry, byly vyhrazeny státu bydliště; pokud se jedná o důchodovou daň, odmítá zpráva 1., 3. a 4. methodu hlavně vzhledem k praktickým potížím a doporučuje methodu 2.

Oproti tomu poukazuje Schanz ve své práci »Die Doppelbesteuerung und der Völkerbund«, Finanzarchiv 1923, dovolává se svých dřívějších názorů (sr. »Die Steuerpflicht«, Finanzarchiv 1892), na to, že podle methody 2. dává se státu bydliště nezasloužená přednost před státem, kde se důchodový pramen nalézá; upozorňuje na to, že národní důchod vyplývá z toho, co národ na svém území vyrobí, neboť v jeho území leží prameny jeho výroby; zúčastní-li se této výroby cizinec, tož přece náleží do hospodářské sféry státu výroby, bera podíl na výrobě jako tuzemec, a proto má stejné daně nésti jako tento.

Podle Schanze jest nesprávnou státu bydliště vyhraditi vše a státu původu důchodu nic; za správnější tudíž pokládá, aby vůbec, tedy i bez odpočítávání daně podle methody 4., určité prameny důchodové byly vyhrazeny určitým státům (důchod z nemovitosti, podniků atd. státu, kde se nalézají, důchody z movitého jmění státu bydliště) poukazuje na to, že tohoto principu použití lze důsledně u všech druhů daní, aniž by bylo třeba činiti rozdíly, jak zpráva činí.

Tento systém dělení pramenů vůbec byl a jest obvyklým v předválečném Německu a ve Švýcarech a na něm vybudovány jsou veškeré smlouvy o zamezení dvojího zdanění, uzavřené Československem.

(Dnešní stav problému a v Československu zvláště.) Není nejmenší pochyby o tom, že otázka daňová hraje v mezinárodních stycích hospodářských významnou roli, jsouc s to,

hospodářské styky mezi státy vážně ochromovati a tak rušivě zasahovati do jemného ústrojí mezinárodního obchodu; nebezpečí z takového stavu není jen hospodářského významu, nýbrž může vyvolávati i nebezpečné konflikty politického rázu.

Tyto a podobné úvahy vedly Svaz národů k tomu, že prozkoumání obsáhlého problému, jak upravit v mezinárodních hospodářských stycích otázky daňové, věnuje velikou péči; nejen že otázka tato ve výše citované zprávě byla všestranně od odborníků světového jména probrána, nýbrž zkoumání celého problému není tím skončeno, jsouc přednětem stálých, občasných porad zástupců celé řady států evropských i mimoevropských, m. j. též Československa, jehož trvalým delegátem jest odb. přednosta Dr. Valníček z ministerstva financí.

Povšechně lze říci, že otázka, jak zameziti dvojímu zdanění, jest velikého mezinárodního významu, jejíž dosah se zejména pocítuje živě v Anglii, kde řešení její v rámci nadstátu (imperium britské) mezi Anglií a samostatnými dominiemi, Indií atd. jest stále přednětem živých úvah; lze dále říci, že pokud jde o poměr dvou zcela samostatných států k sobě zásady platné ve smlouvách Československa s Německem a dnešním Rakouskem docházejí plného uznání a ocenění.

Býv. Rakousko uzavřelo k zamezení dvojího zdanění smlouvy s Uhrami (1907, 1917) a většími státy německými: s Pruskem (1899), Saskem (1903), Württenberskem (1905), Hessenskem (1912) a Bavorsy (1913).

Byť i z toho vyplývající právní stav přes rozpadnutí rak.-uherské monarchie a státoprávní převrat v Německu zůstal prozatím v platnosti (čl. 2. zák. ze dne 28./10. 1918, č. 11 Sb. z. a n.), přece bylo nutno celou materii přizpůsobiti zcela novým poměrům.

Velmi záhy počalo první jednání (únor 1921) s Německem v Berlíně delegací, které náležel i přednášející; smlouvě s Německem (č. 118/23 Sb. z. a n.) následovala smlouva s Rakouskem (č. 414/22 Sb. z. a n.), při čemž pouze z technických důvodů prvnější smlouva časově následuje za smlouvou s Rakouskem; smlouvy s Maďarskem (1922) a s Itálií (1923) jsou schváleny, ale nejsou dosud ratifikovány, smlouva s Polskem (prosinec 1921) není dosud ani schválena.

Ke kolektivní smlouvě mezi Itálií, Rakouskem, Maďarskem, Polskem, Rumunskem a Jugoslavií (duben 1922) Československo nepřistoupilo.

Zbývá ještě stručně zmíniti se o obsahu již uzavřených smluv; spočívají všechny na myšlence, že určité prameny důchodů (výnosů) přidělují se vůbec jednomu z obou států buď podle zásady bydliště nebo místa.

Vzorem pro ostatní jest smlouva s Německem, jejíž nejdůležitější ustanovení jsou tato:

Příslušníci obou států budou podrobeni přímým daním — to jsou pro čsl. republiku všechny výnosové daně s přírážkami, daň z příjmu, daň z válečných zisků, jakož i dávka z majetku a dávka

z přírůstku na majetku — jen v tom státě, v němž mají bydliště, resp. v němž se zdržují; mají-li bydliště v obou státech, tedy v onom, jehož jsou státními příslušníky (čl. I.).

Provozování živnosti a příjem z něho plynoucí, teč u osob nefysických, zdaní se pouze v tom státě, v němž je udržována provozna ku provozování této živnosti; jsou-li provozovny téhož podniku v obou státech, bude zdaněn v každém území jen podle míry provozování z tuzemských provozoven (čl. III.).

Nemovitosti a jim na roveň postavené majetkové předměty, jakož i příjem z nich plynoucí, zdaní se jen v onom státě, kde tyto majetkové předměty leží, při tom však hypoteční pohledávky pokládají se za jmění kapitálové a nikoliv za nemovitosti (čl. II.).

Všechny z veřejných pokladen splatné příjmy, jako platy služební, pense a pod., budou podrobeny přímým daním jen v tom státě, z něhož se děje výplata.

Pokud se zdaňují úroky, podíly na zisku a jiné výtěžky z kapitálu u pramene — na př. vybírání daně rentové bankami a spořitelny — náleží daň jen tomu státu, v jehož území se koná srážka. Z úroků z hypotečních pohledávek jest jen ten stát oprávněn vybíratí výnosovou daň, v jehož území leží zavazený pozemek (čl. VIII.). Kdežto tedy při dani z příjmu výnos hypotečních pohledávek považuje se za příjem ze jmění kapitálového a zdaní se tudíž v onom státě, v němž poplatník má bydliště, zdaní se tytéž výnosy na př. u daně rentové (jakožto daně výnosové) v onom státě, v němž zavazený pozemek leží.

Tytéž zásady vztahují se též na daň válečnou (z váleč. zisků) a na dávku z majetku a dávku z přírůstku na majetku, avšak ohledně dávků, vzhledem k její zvláštní povaze byly nutny ještě zvláštní předpisy. Dávky v obou smluvních státech zavedené — říšská dávka nouzová a čl. dávka z majetku — uznávají se za stejnorodé; výjimka učiněna pouze pro dávku ve vymezení kapitálového jmění.

K jmění kapitálovému náleží: hypoteční pohledávky a účastenství v společnostech — vyjma účastenství ve formě kuxů, akcií, podílních listů a jiných cenných papírů.

Poněvadž rozhodné dny pro uložení dávky v obou státech nejsou totožny — v Německé říši 31. prosinec, v Československé republice 1. březen 1919 — a přenesením jednotlivých majetkových předmětů a pod. v mezidobí může event. nastati dvojí zdanění, bylo sjednáno, že v případě tom dávka v jednom státě vybraná započte se do dávky v druhém státě vybrané až do její polovice (čl. XI.).

Ustanovení smlouvy užije se na válečné daně (daně z válečných zisků) za dobu od 1./1. 1914, na dávku z majetku a dávku z přírůstku na majetku vůbec a na ostatní daně za dobu od počátku danového roku 1920 (čl. XX.).

Ustanovení smlouvy mohou býti doplněna úmluvami, jež nejvyšší finanční správní úřady podle zásad smlouvy sjednají (čl. XIX.).